
Sanskritasahitya Ki Eka Jhanki

సంస్కృతసాహిత్య కీ ఏక ఝాఁకీ

Document Information

Text title : Sanskritasahitya Ki Eka Jha.nki

File name : sanskRRitasAhityakIekajhAnkI.itx

Category : misc, sanskritgeet

Location : doc_z_misc_general

Author : Vasudev Dwivedi Shastri

Proofread by : Mandar Mali

Description/comments : Sanskrita Prachara Pustaka Mala Sangraha 37

Acknowledge-Permission: Uttara Pradesha Sarvabhauma Sanskrit Prachar Karyalaya

Latest update : May 19, 2024

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

May 19, 2024

sanskritdocuments.org

సంస్కృతసాహిత్య కీ ఏక రూఢీ

ఆఁ భాఁకః సంస్కృత కా కుఛ పరిచయ తుమ్మేం కరావేం,
ఇసకే సాహిత్యక వైభవ కీ రూఢీ ఏక దిఖావేం |
ఇసకే పావన పద-పద్మోం పర, ఆఁ శీశ ర్ముకాఁఁ,
ఆఁ ప్రతిజ్ఞా లేకర ఇసకీ రజా కా, ఘర జాఁఁ | ౧
యహ దునియా కీ భాషాఁఁ మేం సబసే పహలీ భాషా,
సబసే శిష్ట పరిష్కృత కోమల యహ ఇసకీ పరిభాషా |
భారత కే సబ జ్ఞాన-కలా కా అక్షయ యహీ ఖజానా,
ఇసకా కామ సభీ లోగోం కో సుందర సుఖీ బనానా | ౨
యే హైం చారో వేద జగత కే ఆదిమ గ్రన్థ మహాన,
జనసే మిలా విశ్వ కో పహలే జ్ఞాన జ్యోతి కా దాన |
బ్రాహ్మణ గ్రన్థ తథా ఆరణ్యక వేదోం కే పరిశిష్ట,
ఔర చార ఉపవేద అఙ్గ ఛ వైదిక అఙ్గ విశిష్ట | ౩
ఇధర వేద-సాహిత్య శిరోమణి యే ఉపనిషద మహాన,
సత్య-జ్ఞాన-ఆనన్ద-శాన్తిమయ జీవన కే సోపాన |
గౌతమ-కపిల-కణాద-పతంజలి-జైమిని వ్యాస-వినిర్మిత,
యే ఛ దర్శన-శాస్త్ర హమారే జ్ఞానసముద్ర అసీమిత | ౪
యహః ఆది కవి వాల్మీకి కీ అమర కావ్యమయ ధారా,
జసకా దివ్య సుధా రస పీకర జీవిత దేశ హమారా |
వ్యాస-మహాముని కీ ప్రతిభా కా ఇధర దివ్య వరదాన,
పచ్చామ వేద మహాభారత హై భారత కా అభిమాన | ౫
యే హైం పూజ్య పురాణ అరారహ ఉపపురాణ సమవేత,
ధర్మ-నీతి-ఇతిహాస-సుభాషిత-నానావిషయ-సమేత |
యాజ్ఞవల్క్య-మను-ఆది రచిత యే ధర్మగ్రన్థ అనేక,
సదాచార-వర్ణాశ్రమ-విధి కా జనమేం విశద వివేక | ౬
గణిత-ఫలిత-సిద్ధాంత-సహిత యహ జ్యోతిష శాస్త్ర అపార,
యహ అష్టాఙ్గ చికిత్సా-తరు కా శాఖా-శత-విస్తార |

శిల్ప-కలా-సజ్జీత-నాట్య కే యహః గ్రన్థ యే ఆకర,
 కామశాస్త్ర కే గ్రన్థ ఇధర యే స్నేహ-సౌఖ్య-రత్నాకర । ౭
 యహః కావ్య-నాటక చమ్పూ కా భవ్య విపుల విస్తార,
 వివిధ ఛంద సజ్ఞా శైలీ కా యహ అనుపమ సమ్భార ।
 సరస మధుర కోమల కవితా కా యహ సుందర ఉద్యాన,
 జహః దూర నే ముగ్ధ మధుప ఆ కరతే హైం మధుపాన । ౮
 ఇధర చిత్ర-కావ్యోం కీ దేఖేం చారు చమత్కృతి-శాలీ-
 అఖిల విశ్వ మేం అపనీ జైసీ రచనా ఏక నిరాలీ ।
 ఏకాక్షర ద్వయక్షర బహ్వర్థక విపర్యస్త కవితాయేం,
 ఇన ఉపవన కీ రంగ-బిరంగీ సభీ కుసుమ-కలికాయేం । ౯
 నీతి-సుభాషిత గ్రన్థోం కీ యహ అనుపమ మణిమయ మాలా,
 ఏక-ఏక దానే నే హోతా జినకే పరమ ఉజాలా ।
 యహః దేఖియే లోక కథాఢం కా సాహిత్య అపార,
 గద్య-పద్యమయ పరమ మనోహర సత్-శిక్షా ఆగార । ౧౦
 యహః దేఖియే స్తుతిగ్రన్థోం కా ఏక అలగ సంసార,
 జహః భక్తి-కరుణా-వత్సలతా కీ బహతీ రసధార ।
 యహః లలిత-గీతోం కా, దేఖేం, మోహక స్వర-సజ్ఞాపర,
 ఏక ఏక పద మేం వాణీ కా నవ నూపుర-ఝంకార । ౧౧
 వైదిక గృహ్య కర్మకాణ్డోం కా యహ సంఘాత మహాన,
 పూజా యజ్ఞ తీర్థ వ్రత సంస్కారోం కా వివిధ విధాన ।
 యహ కాశ్మీరిక శైవ తన్త్ర-గ్రన్థోం కా ఏక నికాయ,
 మన్త-సాధనా కే గ్రన్థోం కా యహ అద్భుత సముదాయ । ౧౨
 యహ, దేఖో, హైం కాలిదాస కీ అద్భుత కృతియా, సారీ,
 ఏక ఏక కవితా హై ఇనకీ నిధి అనమాల హమారీ ।
 యహః దేఖియే పాణిని ముని కీ అద్భుత అష్టాధ్యాయా,
 జిననే జగ మేం భారత-భూ కీ అమర కీర్తి ఫైలాయా । ౧౩
 గురు వశిష్ఠ కా విస్మయకారీ యహ కర్తృత్వ మహాన,
 గ్రన్థ యోగవాశిష్ఠ దేఖియే జ్ఞాన-సముద్ర-సమాన ।
 యహః ఆర్య చాణక్య మహామతి కీ ప్రతిభా కా వైభవ,
 గ్రన్థ దేఖియే అర్థశాస్త్ర యహ భారత-భూ కా గౌరవ । ౧౪
 యహ వారాహ మిహిర కీ దేఖేం, బృహత్సంహితా కైసీ,

రచనా నానా-విషయ-సమన్విత అద్భుత సాగర జైసీ |
వ్యాసదాస క్షేమేంద్ర మహాకవి కా యహ గ్రంథ-వితాన,
సకల లోక-చాతుర్య-కలా కా అనుపమ ఏక నిధాన | ౧౫
బౌద్ధ-జైన-సంస్కృత-గ్రంథోం కా యహ అద్భుత భణ్ణార,
ఇధర దేఖియే, శత-శత అనుపమ రత్నోం కా ఆగార |
వైదిక-బౌద్ధ-జైన-కృతియోం కా సంస్కృత పావన సజ్గమ,
జినకీ ధారా సే భారత కా ప్లావిత స్థావర-జజ్గమ | ౧౬
భాషా యా సాహిత్య నహీం యహ వాణీ కా శ్శృంగార,
యహ స్వర్గీయ సుధా కా శీతల సురభిత రసమయ ధార |
భారత కీ సాహిత్య-సాధనా-సంస్కృతి కా యహ ప్రాణ,
ఇసకీ రక్షా మేం హీ నిశ్చిత భారత కా కల్యాణ |
ఇసకా శుభ దర్శన కర అపనా జీవన ధన్య బనాట,
ఆజ ప్రతిజ్ఞా లేకర ఇసకీ రక్షా కా, ఘర జాట | ౧౭

- రచయితా - శ్రీ వాసుదేవ ద్వివేదీ శాస్త్రి

Proofread by Mandar Mali

Sanskritasahitya Ki Eka Jhanki

pdf was typeset on May 19, 2024

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

